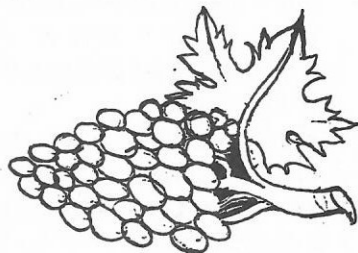

Zázračná hostina

Vypravuje LEO PAVLÁT

V Praze, hlavním městě Čech, kdysi sídlilo mnoho Židů. Patřila jim velká čtvrť s několika školami a modlitebnami a uprostřed té čtvrti, nedaleko řeky Vltavy, stála slavná Staronová synagoga. Nikde na světě takovou neměli — vždyť ji pomáhali stavět samotní andělé. Přinesli do Prahy trosky Šalomounova jeruzalémského chrámu a na jejich základech synagoga vyrostla. Pražské židovské školy však rostly moudrostí svých učitelů. Sešli se v nich mudrci nad mudrce, světla Izraele v jeho vyhnanství. A nade všemi jako jasná hvězda zářilo vědění Jehudy Löwa ben Becalela.

Pro jeho postavu a velkou učenost se mu říkalo vysoký rabi. Žil na vltavském břehu, v domě, nad jehož vchodem byl v kameni vytesán vinný hrozen, znamení potomků velekněze Árona. K rabi-mu Löwovi se obzvlášť hodil, vždyť i jeho moudrost se hroznům podobala. Největší a nejsladší zraje u země a také rabi Löw se nad nikoho nevyvyšoval. Vyznal se v tajných vědách i tajemstvích přírody, psal neobyčejné knihy, a přesto se tím nepýšnil. Každému, kdo potřeboval poradit, pomohl, a dokonce císař mu rád naslouchal. Rabiho Löwa si oblíbil a na oplátku nedopustil, aby Židé v Čechách trpěli.

Císařova náklonnost však popouzela jeho rádce. Löwovo vědění ho soužilo víc než zlá nemoc, a když si pomyslel, že se císař s rabí-nem radí, bledl žárlivostí. Nic víc si nepřál, než aby rabi Löw upadl u panovníka v nemilost, a proto si vymyslel lstivý plán. Jednoho dne předstoupil před císaře a řekl: „Mocný vládce, stalo se zvykem, že tví ministři, vojevůdci a knížata pořádají na tvou počest velké hostiny. Všichni ti tak již prokázali svou oddanost, jen Jehuda Löw, tvůj tajný rádce, s pozváním nespěchá. Ani trochu tě nemiluje a jen zneužívá tvou velkomyslnost!“

Zlý rádce dobře věděl, že rabi Löw nemá ani skvělý palác, ani vybrané kuchaře, kteří by vyhověli císařovým chutím, ale vládce

viděl jen jedno: rabi Löw si ho neváží. Hned si proto rabína zavolal a nařídil mu, aby pro něj do týdne vystrojil hostinu.

Když se o císařově rozkazu dověděl rádce, velice se zaradoval. Byl přesvědčen, že rabi Löw je ztracen, a netrpělivě počítal dny, které do hostiny zbývaly. V určený den se před domem rabiho Löwa shromáždilo množství lidí. Přišli, aby na vlastní oči uviděli císaře, ale v davu se tísnilo i nemálo těch, které vyslal zlý rádce. Chtěli být při tom, až se proti rabínovi i ostatním Židům obrátí císařův hněv, a ve svých černých srdcích doufali, že vyplení celou židovskou čtvrť.

Konečně na dlažbě zahrčel císařův kočár a za ním následoval dlouhý průvod dvořanů. Rabi Löw vyšel vládci vstříc. „Milostivý císaři,“ uklonil se, „jsem rád, že tě i s tvým dvorem mohu uvítat na hostině. Prosím následuj mě.“ Rabi Löw se vydal proti proudu Vltavy a zakrátko panovník spatřil nádherný zámek. Nikdo z jeho poddaných si nevzpomínal, že by ho kdy na tom místě zahlédl, a rádce, který se už těšil ze svého vítězství, jen zalapal po dechu.

„Pojďte dál,“ vyzval rabi Löw císaře i jeho doprovod. „Připravil jsem takovou hostinu, jakou dosud vládce nikdo nepočil.“

Rabi Löw mluvil pravdu. Zámek, do kterého hosty zavedl, byl celý vystavěn z mramoru. Nábytek byl vyřezán ze vzácného cizokrajného dřeva, parkety pokrývaly silné orientální koberce a všude se blyštělo množství předmětů z ryzího zlata a stříbra. Jídelna se slavnostní tabulí byla větší než nejprostornější sál v císařově paláci. Na dlouhém stole ležel sněhobílý ubrus s příbory, jejichž rukojeti byly vykládány drahokamy, a za každou židli stál služebník v zlatém vyšíváném obleku.

Císař byl přijetím nadšen a jeho uznání ještě vzrostlo, když ochutnal první pokrmy. Panovník i jeho dvořané se rozplývali nad jemností jednotlivých chodů, těšili se z nabízených vín, a tak jediný, komu nechutnalo, byl rádce. Ať měl v ústech křupavou pečení nebo sladký zákusek, nejvíce ze všeho cítil hořkost, ale za to kuchaři nemohli. Rádce celou hostinu zarytě mlčel a každá pochvala, kterou císař rabimu Löwovi vyslovil, ho bodala víc než hejno komárů.

Když pozdě v noci hostina skončila, císař rabínovi přede všemi poděkoval a také všichni dvořané hostiteli blahořečili. Hosté se pak zvedli, aby odjeli do císařova paláce, ale tu si panovník všiml, že jeho rádce stále sedí na místě. „Na co čekáš?“ zeptal se ho. „Hosti-

na je u konce a ty, který jsi mě proti rabínovi nejvíc popouzel, teď od něj nechceš odejít?“

Rádce zakoulel očima, zoufale sebou zavrtěl a nešťastně vyhrkl: „Nemohu vstát. Jakási síla mě drží na židli.“

Všichni se tomu podivili a císař požádal rabína o vysvětlení. „Věc je prostá,“ řekl rabi Löw. „Tento muž ukradl zlatý pohár, ze kterého pil víno. Dokud ho nevrátí, nebude moci zámek opustit.“

Rádce se ještě jednou pokusil dostat od stolu, ale všechna jeho námaha byla marná. Nakonec mu nezbylo nic jiného, než aby se ke krádeži přiznal. Ze záhybu svého oděvu vyndal chybějící pohár, a jen co ho položil na stůl, kouzlo zmizelo. Rádce rudý studem se postavil a třesoucím hlasem prosil císaře o odpuštění. Vládce však nenechal nepoctivce ani domluvit. „Klid se mi z očí!“ rozkřikl se na něj. „Přesvědčil jsem se, že máš jedovatý jazyk, ale teď vidím, že máš i nenechavé prsty!“

Zlý rádce odešel se skloněnou hlavou a nikdy víc se u dvora neukázal. Bloudil světem, přemýšlel, jak si rabi Löw pomohl k nádhernému zámku, a hlavně přemítal, jak se mu podařilo odhalit krádež poháru. Také císař velice prahnul po tom, aby se o obou tajemstvích dověděl víc. A skutečně, netrvalo dlouho a dočkal se vysvětlení.

Krátce po hostině u rabiho Löwa se v císařově paláci ohlásil posel z jedné hodně vzdálené země. Když ho panovník přijal, dověděl se neuvěřitelnou příhodou. Posel vyprávěl, že jeho král se chystal oslavit jeden zvlášť významný svátek. Pozval na něj mnoho vladařů, princů a princezen, nechal postavit skvostný mramorový zámek a desítkám kuchařů nařídil, aby připravili nejlepší pokrmy. V určený den se sjeli urození hosté, ale právě když se chystali do zámku vstoupit, stavba se pohnula. Vznese se vzhůru do oblak a zmizela v dál, jako když vítr odnese peříčko. Nazítří zámek přiletěl zpět, ale všechna jídla byla snědena a vína vypita.

V tu chvíli císař vše pochopil. Rabi Löw přenesl zámek svou nadpřirozenou mocí a všechny předměty v něm zaklel, aby se žádný z nich neztratil. Od té doby si císař rabína ještě více vážil a učinil si z něj svého nejmilejšího důvěrníka.

Kočičí hrádek

VÁCLAV HORYNA

Při cestě mezi Novým Městem a Chýští je malý pahrbek, mezi lidmi po věky nazývaný Kočičí hrádek. Je to kus pole, po hradbách bys tu marně pátral. Ani kus příkopu se na naše věky nezachovalo.

Ale z pokolení na pokolení si selský lid vypráví, že tu kdysi hrad či spíše tvrz stávala. Nebyla veliká, asi taková, jakých se na našem milém Chlumecku hemžilo na desítky.

Na této tvrzi vládly kdysi dvě staré panny. Zprotivily se svému okolí a lid na ně zanevřel. Nebylo také divu. Nedovolily chudíně posbírat klásků mezi mandeli, týraly ji, kde jen mohly. Proto se hrádku každý vyhýbal. Oběma ženám přibývalo nevrlosti se stářím. Čím více pozorovaly, že jim obličej vadne a postava se chýlí a že jim hrozí naprosté osamění, vymýšlely si různé způsoby, jak by své sousedstvo sužovaly.

Chtěly se pomstít, že jim život nedal, co od něho očekávaly, že tu stojí ve svém podzimu opuštěny a že kolem bije zdravá selská bujaroost. Zvláště při pohledu na kyprá selská děvčata se vznášel ve stárnocích ženách hněv na svět a příslib pomsty. Majitelky tvrze viděly, že jako navzdor a k výsměchu tyto dívky kypí v tvářích mlékem a krví, zatímco jejich tváře brázdí vrásky a zvadlá kůže již nikdy nezmládne.

Obě staré ženy si slíbily, že svůj osud pomstí.

„Když mají selské děvky v tvářích krev, ať ji mají opravdu,“ prohodila starší...

„Přidáme jim ještě trochu krve, aby jim slušela, jak se patří,“ dodala druhá, když se domluvily na společném úskoku.

Naladily své tváře do přátelských úsměvů a nabízely své pohostinství těm nejkrásnějším děvčatům. Novoměstští a Chýštitští nepochopili, proč ten náhlý obrat u mrzutých šlechticů. Či pohnulo se v nich svědomí a chtějí se s lidem smířit tím, že podělí chudé sedláky pozemky jako obě sestry Nedabylické blahé paměti?

Stařeny se zdály ke konci života milosrdné i k němé tváři. Oblíbily si především kočky a věnovaly jim všechnu svou volnou chvíli. Daly postavit na hrádku kočičinec a skoupily do něho kdejakou kočku. Zvláště v černých nalézaly zalíbení. Lid jim z daleka nosil kočky, jichž se rád zbavil a za něž dostal dobře zaplacenno. Ale všichni přece jen kroutili hlavami nad tou podivnou zálibou. Kočky! Nikdo však netušil, jak hroznou pomstu obě zlé ženy tají ve své duši. Kočky jim byly nástrojem k provedení této pomsty.

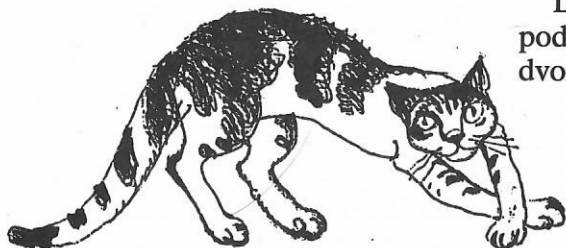

Když si mladá děvčata navykla docházet do tvrže, kde byla vždy dobře pohoštěna a s vlídnými úsměvy opět a opět zvána, stala se hrozná událost.

Majitelky hrádku jednoho večera uzavřely bránu a z kočičince poštvaly na přítomná děvčata všechny kočky, jež se jim za dlouhou dobu podařilo shromáždit. Zúmyslně trápily zvířata hladem, aby zdivočela a oběť napadla se vši krutostí. Na dvoře nastal zmatek, ozýval se pláč a zoufalé výkřiky. Noční tmou se rozléhalo příšerné mňoukání a kňourání hladových koček, bědování přepadených dívek a volání o pomoc. Pekelný zvuk bylo slyšet daleko široko. Přiběhli sousedé až z Klamoše, Písku, Staré Vody, ale bylo již pozdě. Rozběsněné kočky uškrábaly nejkrásnější dívky k smrti.

Když se selský lid shromáždil před hlavní branou, bušil a domáhal se vpuštění, vystoupily z temna cimbuří dvě staré panny a zachechtaly se:

„Teď už víte, vy otcové krásných dcer, proč tolik koček. Nesluší se, aby selská holka měla ve tváři krev a mléko, a my, které si můžeme všechno dovolit při svém majetku, abychom stárly. Když vaše dcery chtěly do tváří krev, ať ji mají!“

Druhého dne ráno, když se lidem podařilo prolomit bránu, bylo nádvoří zalito krví nevinných děvčat a poseto jejich mrtvými těly. Zlé ženy se vyhnuly trestu tím, že si samy sáhly na život.

Na věčnou paměť se tvrz potom jmenovala Kočičí hrádek.